

COMPARATIVE LOCAL GOVERNMENT

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

- ▣ สำนักรวมศูนย์อำนาจ (Centralism)
- ▣ สำนักท้องถิ่นปกครองตนเอง (Local Self Rule)
- ▣ สำนักผสมแนวคิดรวมศูนย์อำนาจ&แนวคิดปกครองตนเอง

สำนักกรวมศูนย์อำนาจ

▣ คัดค้านการกระจายอำนาจ

▣ การปกครองตนเองทำให้เกิดวิธีคิดที่คับแคบ

▣ อำนาจการปกครอง = รัฐส่วนกลาง

การรวมศูนย์อำนาจกับรัฐไทย

- ▣ สอดคล้องกับการสร้างรัฐในสมัยรัชกาลที่ 5
- ▣ ได้รับอิทธิพลจากอังกฤษ
- ▣ ถูกจำกัดอำนาจจากการทำสนธิสัญญา
- ▣ การล่าอาณานิคม

การรวมศูนย์อำนาจกับรัฐไทย

- ▣ สร้างกลไกรัฐให้เข้มแข็ง
- ▣ ยกเลิกระบบบทาสาไพร่
- ▣ การปกครองส่วนภูมิภาคจากฝรั่งเศส
- ▣ จัดตั้งสุขาภิบาล

สำนักกระจายอำนาจ

▣ การปกครองท้องถิ่นเป็นลูกหลานของชุมชนโบราณ และสะท้อนประวัติศาสตร์ธรรมชาติของมนุษย์ยิ่งกว่าส่วนใดๆ ในอารยธรรมสมัยใหม่”

▣ การปกครองท้องถิ่นเกิดก่อนรัฐชาติ

สำนักผสมแนวคิดรวมศูนย์อำนาจ&แนวคิดปกครองตนเอง

1. ยอมรับว่าท้องถิ่นควรมีอิสระ
2. แต่ทุกอย่างต้องเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด
3. มีความไม่ชัดเจน

ประเด็นที่ไม่ชัดเจน

1. ความเข้มแข็งของท้องถิ่นในการผลักดันการแก้ไขกฎหมาย
2. นโยบายของฝ่ายนิติบัญญัติ & ฝ่ายบริหาร
3. สามารถมีหลากหลายรูปแบบ

การปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาประชาธิปไตย

- ▣ กระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน
- ▣ ผู้นำมีความรับผิดชอบต่อประชาชน
- ▣ ขจัดความเป็นเผด็จการโดยรัฐบาล

การปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาประชาธิปไตย

- ▣ เป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ
- ▣ เสริมสร้างประชาธิปไตย & พัฒนาการทางการเมืองที่มั่นคง
- ▣ เกิดการเข้าสู่การเมืองของประชาชน

แนวคิดการบริหารจัดการท้องถิ่น

1. เกิดการเปลี่ยนแปลงในบริบท
2. ในอดีตรัฐชาติมีบทบาทในการควบคุมตลาด
3. เกิดบรรษัทข้ามชาติ (Multi National Corporations - MNCs)
4. ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจส่งผลต่อการเมือง

การบริหารจัดการท้องถิ่น

1. เป็นแบบแผนการตัดสินใจบนเครือข่ายแบบหลวมๆ
2. เกิดขึ้นในความสัมพันธ์ระยะยาวระหว่างตัวบุคคลกับองค์กร
3. เครือข่ายเปิดกว้าง ซับซ้อน
4. มีการต่อรองและสร้างความน่าเชื่อถือ

การบริหารจัดการท้องถิ่น

5. เป็นเครือข่ายที่แข็งแกร่งกว่า

6. มีความสามารถในการประสานนโยบาย & แก้ไข
ปัญหาที่ซับซ้อน

7. เน้นการทำงานแบบรวมตัว

การปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบ

- ▣ การปกครองท้องถิ่นที่ดำเนินโดยรัฐบาลกลาง
(State Local Government)
- ▣ การปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่น
(Local self Government)

การกระจายอำนาจ

- การกระจายอำนาจโดยจำเป็น หรือโดยปริยาย (Decentralization by default)
- การแปรรูปกิจการของภาครัฐ (Privatization) - handover/Market Mechanism
- การกระจายอำนาจภายใต้หลักการแบ่ง อำนาจ (Deconcentration) - Administrative Decentralization
- การกระจายอำนาจภายใต้หลักการมอบ อำนาจ (Delegation)

รูปแบบการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย

จังหวัด

- ▣ การรวมท้องที่หลายๆอำเภอตั้งขึ้นเป็น จังหวัด มีฐานะเป็นนิติบุคคล
- ▣ มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับมอบนโยบาย และคำสั่งจากนายกรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม

รูปแบบการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย

▣ ปลัดจังหวัดและหัวหน้าส่วนราชการประจำ
จังหวัด

▣ คณะกรรมการจังหวัด

- สำนักงานจังหวัด

- ส่วนต่างๆซึ่งกระทรวง ทบวง กรม ตั้งขึ้น

รูปแบบการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย

อำเภอ

- ▣ หน่วยราชการบริหารส่วนภูมิภาค รองจากจังหวัด แต่ไม่มีฐานะ เป็นนิติบุคคล
- ▣ นายอำเภอเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาข้าราชการในอำเภอ
- ▣ ปลัดอำเภอและหัวหน้าส่วนราชการ ประจำอำเภอ

รูปแบบการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย

ตำบล

- ▣ หมู่บ้านรวมกันราว 20 หมู่บ้าน
- ▣ กำนันมีอำนาจหน้าที่ปกครองราษฎรที่อยู่ในเขตตำบล
- ▣ กำนันเป็นผู้ได้รับเลือกจากราษฎรในตำบล
- ▣ แพทย์ประจำตำบลซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งจากผู้ที่มีความรู้ในวิชาแพทย์
- ▣ ผู้ช่วยกำนัน 2 คน

รูปแบบการปกครองส่วนภูมิภาคของไทย

หมู่บ้าน

- ▣ บ้านหลายบ้านที่อยู่ในท้องที่หนึ่งซึ่งควร อยู่ในความปกครองอันเดียวกัน
- ▣ จำนวนราษฎรประมาณ 200 คน หรือจำนวนบ้านไม่ต่ำกว่า 5 บ้าน
- ▣ ผู้ใหญ่บ้านได้รับเลือกโดยราษฎรใน หมู่บ้าน
 - ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
 - คณะกรรมการหมู่บ้าน

ลักษณะของการกระจายอำนาจ

- ▣ มีฐานะเป็นนิติบุคคล (Legal Status)
- ▣ มีอำนาจอิสระในการดำเนินงาน (Autonomy)
- ▣ ผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งของประชาชน และประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น
(Elected officials and people's participation in local affairs)

การปกครองท้องถิ่นไทยก่อนการปฏิรูปการ ปกครองสมัยรัชกาลที่ 5

- ▣ การปกครองแบบกึ่งเมืองขึ้น (Colonial Local Government)
- ▣ ประชาชนเป็นไพร่และทาส
- ▣ ผู้ปกครองชุมชนมาจากการแต่งตั้ง
- ▣ เมืองเป็นที่อยู่ของเจ้านาย ขุนนางและข้าราชการ

การปกครองท้องถิ่นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 ถึง การเปลี่ยนแปลงการปกครองพ.ศ.2475

▣ การปกครองท้องถิ่นโดยข้าราชการประจำ (Local-Government by Government Officials)

▣ ยังคงเป็นการปกครองแบบเมืองขึ้น

การปกครองท้องถิ่นหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปีพ.ศ.2475 ถึงปัจจุบัน

- ▣ ความพยายามจัดตั้งการปกครองท้องถิ่นของคณะราษฎรในปี
พ.ศ.2476
- ▣ การสถาปนาการปกครองท้องถิ่นโดยข้าราชการประจำระหว่าง
พ.ศ.2495-2499
- ▣ การพัฒนาเศรษฐกิจแบบเสรี และภาวะชะงักงันของการปกครอง
ท้องถิ่นระหว่างพ.ศ.2504 – 2535
- ▣ การเรียกร้องให้มีการปกครองท้องถิ่นระหว่างปีพ.ศ.2535 – 2539

ข้อสังเกตเกี่ยวกับวิวัฒนาการการปกครองท้องถิ่นไทย

- ▣ การจัดตั้งหรือยกเลิกองค์การบริหารปกครองท้องถิ่น
เกิดขึ้นโดยความคิดริเริ่มของชนชั้นนำ
- ▣ การจัดรูปแบบและพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่น
เป็นไปตามความมุ่งหมายและทัศนะของชนชั้นนำ
- ▣ องค์กรปกครองท้องถิ่นตกอยู่ในการควบคุมของรัฐบาล
และข้าราชการประจำ

วงจรอุบาทว์ของการปกครองท้องถิ่น” (ธเนศวร์ เจริญเมือง)

- ❑ ผู้ครองอำนาจส่วนกลางอ้างว่าประชาชนในท้องถิ่นไม่พร้อมปกครองตนเอง
- ❑ ส่งผู้บริหารจากส่วนกลางเข้าไปดำรงตำแหน่งสำคัญในส่วนภูมิภาค
- ❑ เปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นเลือกตั้งเจ้าหน้าที่บริหารท้องถิ่นที่มีตำแหน่งไม่ค่อยสำคัญ
- ❑ กำหนดงบประมาณและบทบาทของหน่วยการปกครองท้องถิ่นในอัตราส่วนที่น้อยมาก

ปัญหาขององค์กรปกครองท้องถิ่นไทย

1. ถูกแซกแทรกและควบคุมโดยข้าราชการประจำจากส่วนกลางและภูมิภาค
2. ประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์กรปกครองท้องถิ่น
3. ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งเจ้าหน้าที่บริหารท้องถิ่นแต่ไม่มีอำนาจในการควบคุม

ปัญหาขององค์กรปกครองท้องถิ่นไทย

4. กระทรวงมหาดไทยเลือกพัฒนาองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นเพื่อหลีกเลี่ยงประเด็นของการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด
5. ต้องมองปัญหาไปถึงโครงสร้างการบริหารของสังคมไทยที่ทำให้ประชาชนในท้องถิ่นอพยพเข้าสู่เมืองหลวง
6. การนำรูปแบบการบริหารจากต่างประเทศมาใช้ไม่ได้มีรูปแบบทำให้เกิดปัญหาและความสับสนระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายสภา

สาระสำคัญของหลักการปกครองท้องถิ่น

- ▣ มีรูปแบบหน่วยการปกครองหลายรูปแบบ
- ▣ ต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม
- ▣ มีสิทธิตามกฎหมายในการปกครองตนเอง
 - ตรากฎหมายหรือข้อบังคับของตนเอง
 - กำหนดงบประมาณ
- ▣ องค์กรในการบริหารและปกครองตนเอง
- ▣ ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น

องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

- ▣ สถานะตามกฎหมาย (Legal Status)
- ▣ พื้นที่และระดับ (Area and Level)
- ▣ การกระจายอำนาจและหน้าที่
- ▣ องค์การนิติบุคคล
- ▣ การเลือกตั้ง

องค์ประกอบการปกครองท้องถิ่น

▣ อิสระในการปกครองตนเอง

▣ งบประมาณของตนเอง

▣ การควบคุมดูแลของรัฐ

ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

- ▣ เป็นรากฐานของการปกครองประชาธิปไตย
- ▣ เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลาง
- ▣ ทำให้ประชาชนรู้จักการปกครองตนเอง
- ▣ ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น
- ▣ เป็นแหล่งสร้างผู้นำทางการเมือง
- ▣ สอดคล้องกับแนวคิดการพึ่งตนเอง

หน้าที่และความรับผิดชอบที่ท้องถิ่นควรดำเนินการ

- ▣ งานที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมท้องถิ่น
- ▣ งานที่เกี่ยวกับการป้องกันภัย
- ▣ งานที่เกี่ยวกับสวัสดิการสังคม
- ▣ งานที่เกี่ยวกับพาณิชย์ท้องถิ่น